

Tiedekunta – Fakultet – Faculty Biotieteellinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department Bio- ja ympäristötieteiden laitos	
Tekijä – Författare – Author Sampsa Nisonen			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Ympäristöpolitiikan integraatio terveys-, maatalous- ja elintarvikesektoreilla – Synergier och ristiridat i svenska matlagningssystemet i hälsopolitiska åtgärder			
Oppiaine – Läroämne – Subject Ympäristönsuojelutiede			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year Toukokuu 2012	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 102
Tiivistelmä – Referat – Abstract Tutkielman tavoitteena on arvioida ympäristöpolitiikan integraation tasoa suomalaisissa ruokaa ja ravitsemusta käsittelevissä poliittisissa asiakirjoissa. Lisäksi metodologisena tavoitteena on kehittää ympäristöpolitiikan integraation tason arvioinnin menetelmiä tarkemmiksi ja kattavammiksi. Tutkielman aineistona on 12 suomalaisen ruoka- ja ravitsemuspolitiikan kannalta keskeistä poliittista asiakirjaa sekä yksi samaa aihepiiriä käsittelevä tieteellinen selvitys, joka taustoittaa ruokapolitiikan kenttää ja tarjoaa poliittisille asiakirjoille vertailukohtaan. Asiakirjat valittiin käyttäen kriteereinä sekä niiden vaikuttavuutta ja painoarvoa että niiden sisällön keskeisyyttä tutkielman aiheen näkökulmasta. Valitut asiakirjat on myös julkaistu viime vuosien aikana. Tutkielman teoreettisen pohjan muodostavat ympäristöpolitiikan integraatiolle kirjallisuudessa asetetut määritelmät ja kriteerit. Tutkimassa nojataan määritelmään, jonka mukaan ympäristöpolitiikan integraatiolla tarkoitetaan ympäristötavoitteiden sisällyttämistä kaikille politiikan sektoreille siten, että ne saavat erityisen suuren painoarvon: ympäristötavoitteet ohjaavat politiikan suunnittelua ja toteutusta, ja pyrittäessä minimoimaan eri sektorien toimenpiteiden välisiä ristiriitoja niille annetaan periaatteellinen prioriteetti. Tässä tutkielmassakin sovelletaan siten hyvin ympäristöpainotteista näkökulmaa ympäristöpolitiikan integraation ruoka- ja ravitsemuspolitiikassa. Ympäristöpolitiikan integraation tasoa aineistossa tutkitaan tarkastelemalla, kuinka hyvin aineisto täyttää ympäristöpolitiikan integraatiolle annetut, kirjallisuuslähteitä soveltaen määritellyt neljä kriteeriä. <i>Sisällyttämällä</i> tarkoitetaan sitä, missä määrin ympäristöasiat ovat esillä aineistossa. <i>Koherenssilla</i> viitataan siihen, kuinka hyvin synergiaetuja on onnistuttu maksimoimaan ja ristiriitahaittoja minimoimaan ympäristötavoitteiden ja muiden tavoitteiden välillä. <i>Painotuksella</i> kuvataan sitä, millainen painoarvo ympäristötavoitteille on annettu muihin tavoitteisiin verrattuna. <i>Raportoinnilla</i> taas arvioidaan, kuinka tehokkaita seuranta- ja raportointivaltuutuksia ympäristötavoitteiden toteutumiseksi on asetettu. Tutkielman laajan aineiston analyysin mahdollistaa koodaus Atlas.ti-tietokoneohjelmalla. Koodit ovat viittauslistoja, jotka kokoavat kuvaavien nimikkeiden alle asiakirjojen oleellisia kohtia, tiivistäen aineiston sisältöä. Koodeja voidaan käyttää suoraan sisällyttämisen ja raportoinnin tason arviointiin. Koherenssin arvioimiseksi tarkastellaan 10 keskeisen ympäristökoodin vuorovaikutuksia toistensa sekä 10 keskeisen talous- ja 10 keskeisen terveysaiheisen koodin kanssa. Mahdolliset vuorovaikutustyyppit ovat synergia, ristiriita ja ei vuorovaikutusta. Vuorovaikutusten tyyppiä arvioidaan kahdella eri tavalla. Ensimmäinen arvio perustuu puhtaasti aineistoon kuuluvien poliittisten asiakirjojen tekstisisältöön, mutta toisessa asiaa tutkitaan tarkemmin käyttäen apuna lähdekirjallisuutta ja omaa tulkintaa sekä aineistoon kuuluvaa tieteellistä selvitystä. Näitä kahta arviota vertaamalla selvitetään, missä määrin tutkittujen sektoreiden väliset ristiriidat ja synergiat on huomioitu ja ylipäätään tunnustettu suomalaisessa politiikassa. Vuorovaikutusten merkittävyttä arvioidaan sitten numeerisesti sen perusteella, miten laajasti ne esiintyivät eri asiakirjoissa. Painotuksia arvioidaan ryhmittelemällä ensin kunkin asiakirjan koodit ympäristö-, talous- ja terveysryhmiin. Tämän jälkeen verrataan ryhmien kokoa ja niihin kuuluville koodille asiakirjoissa annettua painoa keskenään. Tutkielmassa kehitetyt menetelmät etuna on, että sen avulla voidaan tehokkaasti tarkastella kokonaista asiakirjajoukkoa ja politiikkasektorin yksittäisen asiakirjan sijaan. Suoritettu analyysi osoittaa, että ympäristötavoitteiden ja -toimenpiteiden keskinäinen koherenssi on korkea, mutta kaikkia potentiaalisia synergioita ei vielä hyödynnetä. Ympäristö- ja talussektoreidenkin väliltä löytyy synergioita, mutta ne on jo pitkälti tunnustettu tai jopa hyödynnetty. Ristiriitoja löytyy myös hyvin paljon, ja niitä ei ole asiakirjoissa edes tunnustettu. Ympäristö- ja terveyssektorien väliltä löytyy erittäin paljon synergia- ja yhteisöllisiä, esimerkiksi kestävään kehitykseen ja terveellisyteen perustuvat ravitsemussuositukset ovat pitkälti yhtenevät. Näitä synergioita on kuitenkin toistaiseksi hyödynnetty riittämättömästi. Etenkin terveyssektorin tuottamissa asiakirjoissa jätetään systemaattisesti huomiotta terveysajattelun ulkopuolelle jäävät näkökohdat. Sisällyttämisen- ja painotuskriteerit täyttyvät ennen kaikkea kestävästä kehityksestä käsittelevissä asiakirjoissa. Yleisissä sekä ruokapolitiikassa asiakirjoissa kriteerin ehdot toteutuvat osittain ja terveyspainotteisissa asiakirjoissa ne jäävät yksiselitteisesti toteutumatta. Raportoinnista on yleisesti ottaen huolehdittu, mutta ympäristöasioiden ollessa sivuosassa jää tämä kriteeri yleensä täyttämättä. Tutkielma antaa lähtökohdat monentyyppisiin jatkok tutkimuksiin. Ympäristöpolitiikan integraatiota on mahdollista kehittää paikkaamalla tutkielman havaitsemia puutteita ja ongelmakohtia. Tutkielman paljastamat ruoka- ja ravitsemuspolitiikan tavoitteiden ja toimenpiteiden väliset vuorovaikutukset kaipaavat myös tarkempaa ja syvällisempää tutkimusta. Tutkielmassa kehitettyä menetelmää on mahdollista hyödyntää tulevaisuudessa uusissa vastaavintyyppisissä tutkimuksissa ympäristöpolitiikan integraation edistymisen arvioimiseksi. Menetelmää on myös mahdollista soveltaa aivan toisiin politiikan integraatiotyyppihin.			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords ympäristöpolitiikan integraatio, maatalouspolitiikka, ravitsemuspolitiikka, ruokapolitiikka, synergiat, ristiriidat			
Ohjaaja tai ohjaajat – Handledare – Supervisor or supervisors Janne Hukkinen			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Bio- ja ympäristötieteiden laitos, ympäristötieteet; Viikin tiedekirjasto			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			